

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЄВРОПЕЙСЬКА СИСТЕМА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА
ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Міжнародне та європейське право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Європейська система захисту довкілля та екологічних прав
Викладач (-і)	Башурин Наталія Ярославівна, доктор філософії за спеціальністю 081 Право, викладач кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	Башурин Наталія Ярославівна (0342) 596178
E-mail викладача	Башурин Наталія Ярославівна natalia.bashuryn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/інформація-щодонавчального-процесу/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Системі права Європейського Союзу (європейського права), як і будь-якій системі права, притаманна диференціація на інститути та галузі. Однією з головних складових цієї системи права є галузь європейського права навколишнього середовища або права навколишнього середовища ЄС.</p> <p>Розвиток правового регулювання цієї сфери відносин сьогодні проходить за трьома напрямками:</p> <ul style="list-style-type: none"> - створення і забезпечення функціонування організаційного механізму охорони навколишнього середовища (нормування навколишнього середовища на рівні Співтовариства, введення єдиних правил оцінки впливу на навколишнє середовище, збір і обробка екологічної інформації, а також моніторинг навколишнього середовища через Європейське агентство з навколишнього середовища, екологічна сертифікація Співтовариства, екологічний менеджмент і екологічний аудит); - створення і розвиток економічного механізму охорони навколишнього середовища (система фінансування екологічних заходів «LIFE», «зелені» податки Союзу в енергетиці, підтримка системи «депозиту-повернення» у державах-членах); - становлення механізму захисту екологічних прав. <p>Останній є одним з найбільш істотних сучасних тенденцій у розвитку екологічного права ЄС і виглядає закономірним підсумком діяльності ЄС щодо поліпшення якості навколишнього середовища і досягнення високого рівня його захисту.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни «Європейська система захисту довкілля і екологічних прав» є норми права України та ЄС, які регулюють відносини, пов'язані з охороною довкілля загалом, а також із системою захисту екологічних прав.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Європейська система захисту довкілля і екологічних прав» є формування в студентів знань щодо особливостей європейської системи захисту довкілля та екологічних прав; вивчення ними норми права України та ЄС, які регулюють відносини, пов'язані з охороною довкілля загалом, а також із системою захисту екологічних прав; засвоєння значення вказаних норм і їх цінності в</p>	

контексті сталого розвитку.

Завданнями вивчення дисципліни «Європейська система захисту довкілля і екологічних прав» є набуття студентами знань та розуміння змісту законодавчих актів, які регулюють відносини, пов'язані із системою захисту екологічних прав в ЄС; формування в них вмінь та навичок щодо правильного застосування вказаних норм і розв'язання практичних проблем, які виникають в процесі їх реалізації.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми Міжнародне та європейське право здобувачі **повинні набути:**

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК5. Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи і доктрини національного та міжнародного права.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмними результатами навчання є:

ПРН2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

ПРН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

ПРН8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

ПРН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	8

семінарські заняття / практичні / лабораторні		4		
самостійна робота		78		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова	
7	081 Право	4	вибіркова	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Загальна характеристика Європейського права охорони довкілля		1	-	8
Тема 2. Правові аспекти співпраці України і Європейського Союзу у сфері охорони навколишнього середовища		1	-	8
Тема 3. Джерела європейського права захисту довкілля і екологічних прав		-	-	8
Тема 4. Інституційні механізми ЄС у сфері охорони довкілля та захисту екологічних прав		-	-	10
Тема 5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та захист екологічних прав		2	-	8
Тема 6. Орхуська конвенція та доступ до правосуддя з питань довкілля		2	-	10
Тема 7. Процесуальні аспекти захисту екологічних прав		2	-	8
Тема 8. Засоби правового захисту та їх ефективність у справах, що стосуються довкілля		-	2	10
Тема 9. Практика ЄСПЛ та Комітету з дотримання Орхуської конвенції – зв'язок довкілля і прав людини		-	2	8
ЗАГ.:		8	4	78
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Положенням про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 10.10.2010 р. (зі змінами та доповненнями) – <i>текст розміщений на сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННЮІ.pdf</i>			
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами <u>одної письмової модульної контрольної роботи</u> . Робота виконується на 2 семінарському занятті. На контрольну вноситься 2 описових завдання, які оцінюються по 15 балів, 5 закритих тестових запитань, які оцінюються по 4 бали. Максимальний бал за контрольну становить 50.			

Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена р. 4 Положення порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Підсумковий контроль	<u>Підсумковий контроль</u> – залік у письмовій формі. Для студентів, які не мають заборгованостей та отримали мінімальну кількість балів не менше 50, залік виставляється на останньому семінарському (практичному) занятті, відповідно до Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Для студентів, у яких на момент виставлення заліку були заборгованості, залік проводиться письмово, після усіх відпрацювань. На залік виноситься 2 описових завдання, які оцінюються по 40 балів, 4 тестових завдань, які оцінюються по 5 балів. Максимальний бал за залік становить 100 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання студентами заочної форми обов'язкової домашньої письмової контрольної роботи, вимоги до якої визначені Методичних вказівках для самостійної роботи студентів денної і заочної форм навчання – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри <https://ksud.pnu.edu.ua/zaochna-forma-navchannia-2/>.*

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf> та Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття навчальної дисципліни.

Неформальна освіта

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти здійснюється одноосібним рішенням директора за умови, що назви освітніх компонент ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність; співпадає загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС); співпадають компетентності та програмні результати навчання з дисципліни / дисциплін та результатів неформальної освіти або на підставі висновку експертної комісії кафедри.

8. Рекомендована література

1. За ред. О. Кравченко. Стратегічні судові справи на захисті екологічних прав та довкілля МБО "Екологія-Право-Людина", 2014.
 2. Краснова М.В., Краснова Ю.А. Реалізація та захист екологічних прав громадян: теоретико-правові аспекти: наукове видання. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2021.
 3. Гнатовський М. та ін. Дослідження практики Європейського суду з прав людини для визначення Національних стандартів компенсацій порушення державою прав людини [Текст]: інфор.-аналіт. Звіт. К. : Атіка, 2011.
 4. Застосування Європейської конвенції з прав людини для захисту екологічних прав та довкілля (посібник) / Є. Алексєєва, О. Мелень-Забрамна, Д. Скрильніков. Видавництво «Компанія Манускрипт»: Львів, 2016.
- Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках, розміщених на сторінці кафедри та наданих студентам на першому навчальному занятті.
- <https://ktetap.pnu.edu.ua/zaochna-forma-5/>

Викладач:

Доктор філософії за спец. «Право» Наталія БАШУРИН